

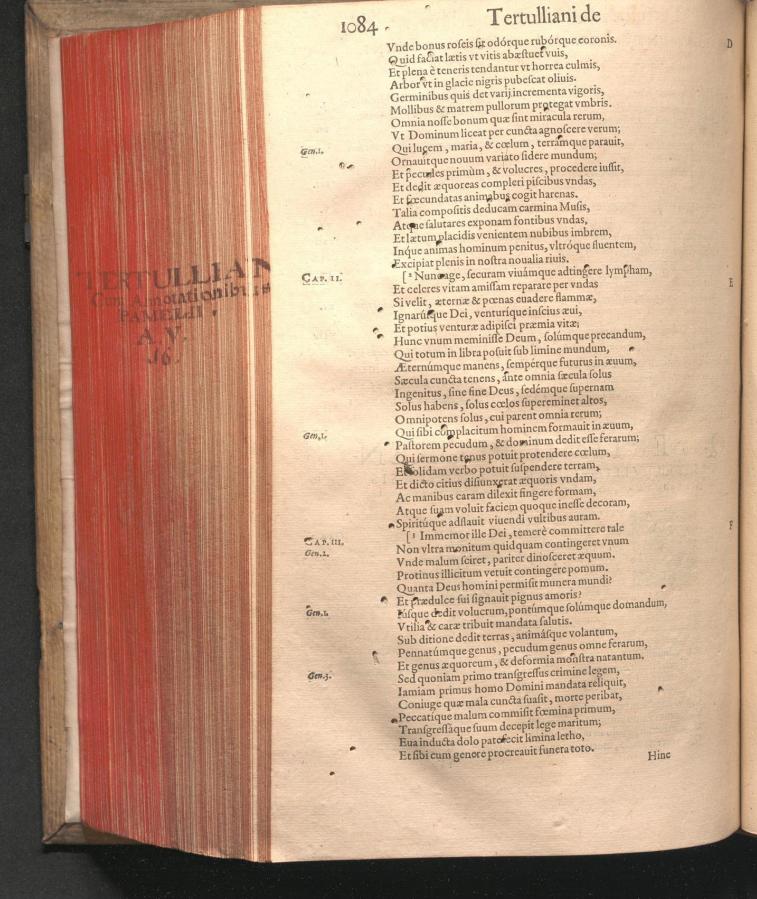
Q. SEPTIMII|| FLORENTIS|| TERTVLLIANI|| CARTHAGINIENSIS|| PRESBYTERI, OPERA|| QVÆ HACTENVS REPERIRI|| POTVERVNT OMNIA:||

Tertullianus, Quintus Septimius Florens Antverpiae, 1584

De Iudicio Domini.

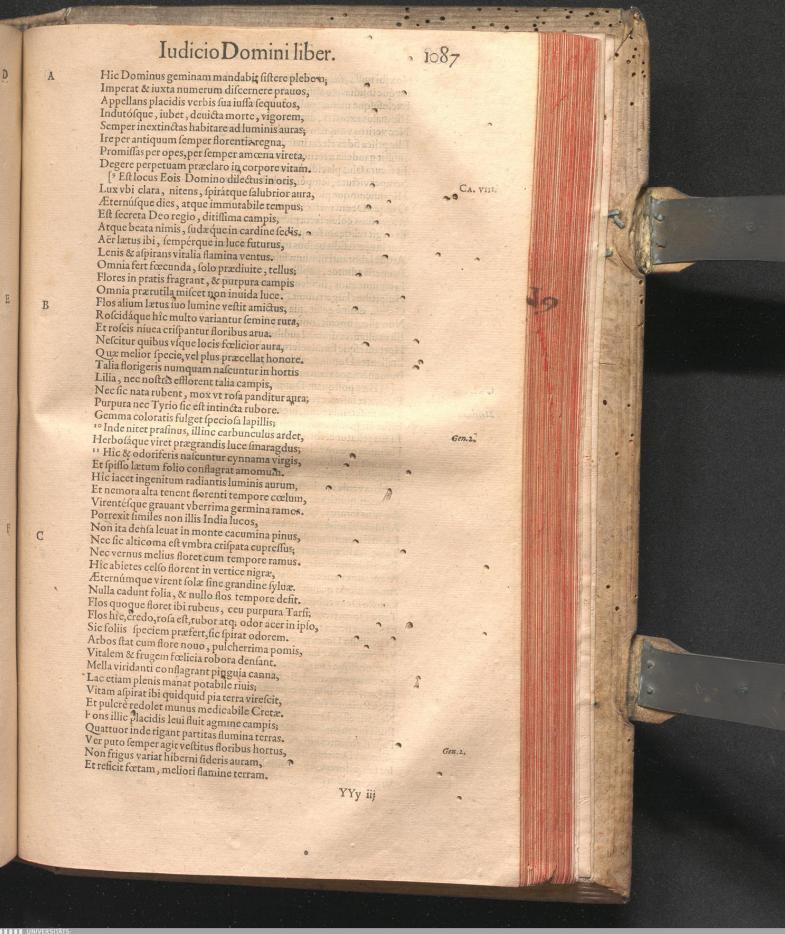
urn:nbn:de:hbz:466:1-73633

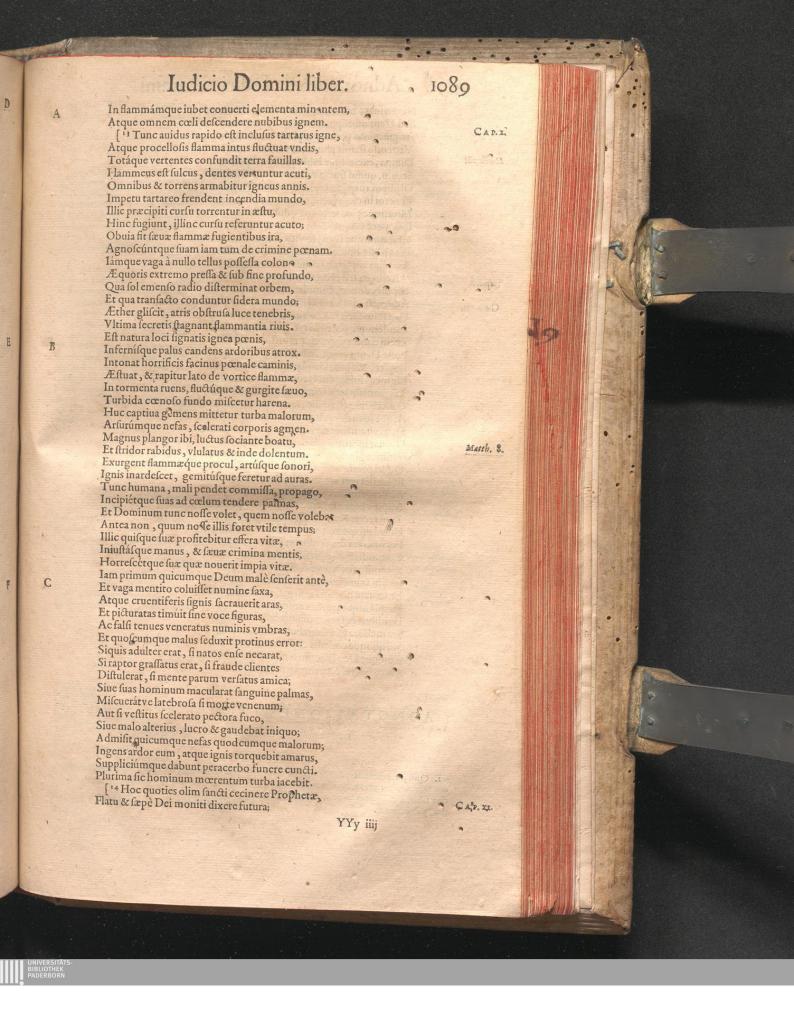
Tertull.de Iudicio Domini liber. ARGVMENTVM LIBRI DE IVDJCIO DOMINI, PER IACOBYM PAMELIYM. E iudicio Domini scripturus Tertullianus;imprimis more Poëtico Musas inuocat, ad modulandum quatuor anni temporum, & mundi totius fabricam. Deinde celebrat hominis formationem. II. Hinc eius transgressionem, & originale peccatum, ac mortem in vniuer sum genus hu-III. manum inde secutam. Porrò ad institutum veniens , primum agit de Iudicio particulari post mortem singu-IIII. lorum. Inde de resurrectione mortuorum Deo non impossibili. v. De Aduentu post hoc Domini, & comparitione omnium ad Iudicium. VI De verbis Iudicis ad sua iussa secutos, quos ad perpetuam vitam euocabit. VII. Cum descriptione Poëtica cœlestis gloriæ. VIII. Item de verbis Iudicis ad impios, quibus flammas addicit perpetuas. IX. Cum simili descriptione gehennæ. Porrò addit quòd id olim sancti cecinerint Propheta, & qui in Christi passione resur-X. Quocirca Iudicij memores mutare vitam omnes admonet. XII. Ceterum videtur huius libelli meminisse Auctor suprà lib. 2. aduers. Marc. cap. 27. in hac verba: Iudicem quidem & illum (nempe Deum) effe, iam oftendimus in LI-BELLO SVO. Etstenim lib.t. adu. Marc. id argumentum etiam tractet cap. 25. 26. 27. 5 28. tamen non poterit ille Liber inscribi DE IVDICIO, quia etiam alia multa de Deo tractat. TERTVLLIANI CARTHAGINIE PRESBYTERI, DE IVDICIO D'OMINI LIBER. V 1 s 1 mihi ruricolas aptabit carmine Musas? Et verni roseas titulabit sloribus auras? Æstiuæque graues maturas messis aristas? Quis dabit & tumidas autumni vitibus vuas? Quísve hiemi placidas semper laudabit oliuas? Recludétque ipsis renouatas fontibus vndas? Frondentesque vago cædet de gramine slores Protinus atherei modulabor luminis auras. Iam mihi luciferas liceat contingere Musas, Pandere secretas suuiali vertice lymphas; Et lætas alio positas sub sidere siluas, Æternásque simul modulabor carmine slammas, Vnde mare tumidum, immensa fluctuet vnda, Quæ virtus solidas moueátque tremiscere terras, Cett.3 Et lux vnd nouo præfulserit aurea mundo; Quisve hominem læto potuisset fingere limo, Vnde genus vacuo potuisset crescere seclo; Et quæ viuendi populo sit multa cupido, Quæ've creata malo, moriendi, quæ've propago, YYy

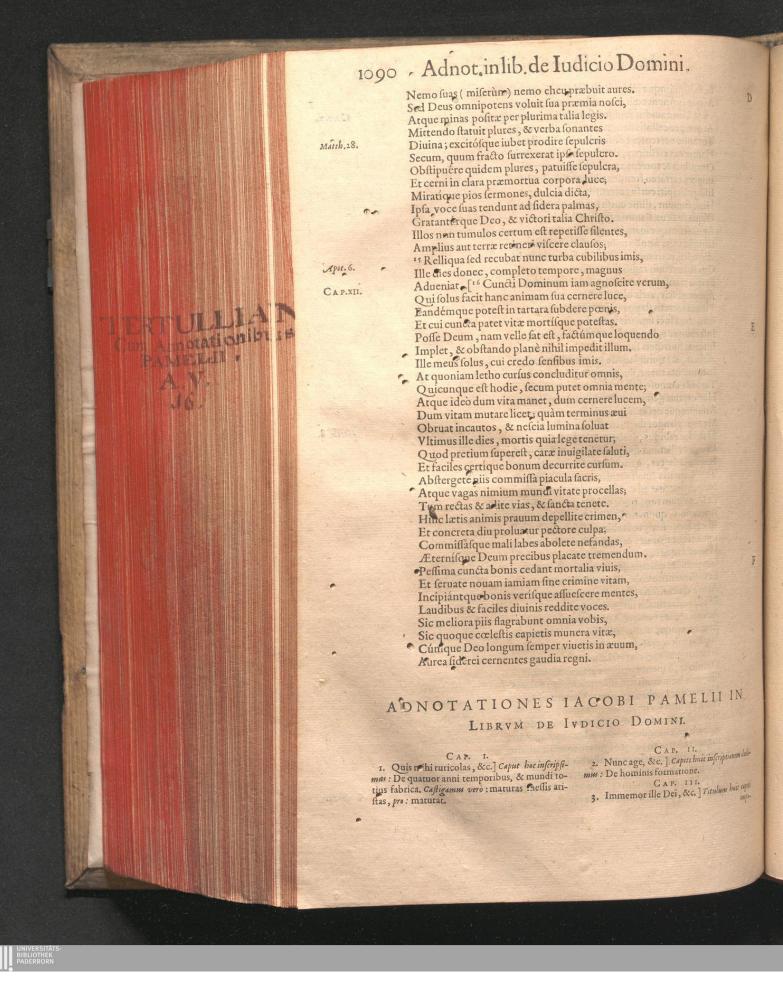

Tertulliani de 1086 . Sólque cadit, splendorifero qui lumine clarus, Lex perit vmbrato venienti vespere mundo; Et renogata suo viuit fuligine Phoenix, Et sua mox volucris (mirum) post busta resurgit. Tempore nuda suis foliis quoque fruticat arbor, Pomorumque iterum curuantur germine rami. 6 Advocem ergo Dei mundo per cuncta tremente, CAP. VI. Et motis penitus virtutibus aeris alti, Matth. 24. Tunc fregor infolitus, tunc maxima murmura coeli, Adueniente Deo, totius iudice mundi. Protinuginnumeri concurruntire ministri, Conuellantque Deum cum maiestate superna; Angelica in terras descendent agmina cœlo; Omnes, tuba Dei, quibus est diuina facultas, Vultībus & forma virtutis spiritus omnes. Igneus hisvigor est, rutilantia corpora, cœli Vis diuina micat, hinc totus murmurat orbis, Hine trepidans penitus, vel quanta est, terra remugit, Parturiens nomines, quos reddere iussa decebit. Omnes mirantur, turbantur denique, nimbi Astráque mota pauent, subitæ virtutis ab alto. Sic veniente Deo, sonitus cum voce potentis; Omnia continuò ruptis per regna sepuleris, Omnis humus latis effundit hiatibus offa, Viuentésque patens populos eructat harena, Hærent membra comis, nectuntúrque offa medullis, Consertique regunt spirantia corpora nerui, Et simul infuso motantur sanguine venæ, Dimissisque cauis, animæ redduntur apertis. Organa quaque sua repetunt surgentia parte. Proh, miranda fides; 7 hinc omnis pullulat ztas, Pullulat antiquo mortuorum puluere turba; Metres atque porres repetita luce resurgunt, Magnamini iuuenes, pueri, innuptæque puellæ, Defunctique senes animis viuentibus adstant, Infantumque gemens resonat vagitibus orbis. Tam varie gentes venient de sedibus imis; Foumque manus, & quas videt vltima tellus, Quaque colunt medij deuexo in climate mundi, Ryphæasquetenent algentis sideris arces. Omnis adest, pauidus finis quiusque; colonus, Rusticus, Atrides posito diademate regni, Pauperibus mixtus coæqualis in agmine diues. Altus vbique tremor, precibus tunc ingemit orbis, Tendenfesque manus populi clamore stupescunt. ⁸ Ipse sedens Dominus, sublimi lumine clarus, Atque potens cunctis micat in virtutibus ignis, CAP. VII. Excellóque throno cælesti sede corusçat; Matth.24. Martyribus septus, numero candente virorum, Dilectisque suis comitatus vatibus exstat, Clara quibus niucis effulgent corpora stolis. Iámque sacerdotes nitidis in vestibus adstant, Gestantes rutilas insigni fronte coronas; Apocal.4. Submissique omnes genibus veneranter adorant. Hagie, hagie, sancte Deus; vox omnibus vna est. Hic

Argumentum in Genesin. Austorem non modò in ceteris huius capitis , sed maxi-me in hoc loco videtur imitanus Lastantius carmine de imposimus: De hominis transgressione, & peccato originali, ac morte in posteros transfusa. Phænice, vbi dixit: CAP. Cynnama dehine, auramque procul spirantis a-4. Idcirco Dominus folus, &c.] Caput hoc inferipsimms: De iudicio cuiusque hominis particulari. momi CAP. Congerit. -De Cynnamo verò, fine Cynnamomo, vide Plinium lib. 5. An Deus omnipotens, &c.] Inscriptionem huic capiti secunus: De resurrectione mortuorum Deo non impossibili. Quam probat exemplis: granorum 12.6.19. De Amomo eiusdem t.c. 13. Emendauimus verò virentesque, &c.ramos, pro, viuentesque, sicuti post que mortua consurgunt, sienti est 1. Cor. 15. occasas alianot lineas: & ortus syderum; diei ac noctis, sicutietiam suprà Ét pulcrè redolet munus medicabile Cretæ, lib de Resurr.carnis cap.12. Phoenicis, de qua ibidem cap. 13. n.104.105. 106. Atqui casura ibi facienda: pro: pulctæ, redolent; vbi adludit ad herbarum Cretenhum variagenera, quorum in medicinis vsus est praalia atque alia dies surgit ab astris, in voce: dies. CAP. VI. cipuus, vepote quod in ea insula nullum venenatum nascatur animal. 6. Ad vocem ergo Dei, &c.] Huic capiti titulum CAP. 1x. 12. Hæc postquam Dominus, &c.] Titulum huic dedimus: De aduentu Domini, & omnium hominum comparitione ad Iudicium. capiti fecimus: De verbis Iudicis ad impios ituros in 7. Hinc omnis pullulat ætas, &c.] Eodem spectat ignem æternum. Eft autem & hie von Tertullianica: quod subneit Auctor: pueri, o: genitura, pro generatione. Infantúmque gemens resonat vagitibus orbis. Sed sane bac intelligenda sunt ; quod nempe etiam pueri CAP. 13. Tuncauidus rapido, &c.] Caput hec inscripsi-mus: De gehennæ descriptione. Vbs Tertullianica or infantes refurgent; non tamen in eadem etate, sed (iuxta quod Apostolus seribit Ephos, 2.) in mensuram etatu plenirudinin Christi, Quia vnusquisque (inquie B. August, lib, 22, de ciuse, Des cap, 15.) suam recepice mensunt: facinus pænale, & : mali pender commissa, pro: exsoluet. CAP. XI. furam corporis, quam vel habuit in iuuentute, etiam si se-nex obiit, vel suerat habiturus , si antè est desunctus. Æ-14. Hoc quoties olim, &c.] Inscription on huic ca-piti secimus: Quod olim hæc prædixerint Prophetas verò erit illa , ad quam perunit Christus , circa 30. tæ, & qui cum Christo resurrexerunt. 15. Relliqua sed recubat nunc turba, &c.] 0110modo similes loci Auctoris adludentis ad cap. 6. Apocal. 8. Ipfe sedens Dominus, &c.] Caput hoe inscripsidebeat intelligi, vide inter Paradoxa nostra Prolegomena. mus: De verbis Iudicis ad iustos, quos ad vitam CAP. XII. euocabit perpetuam. Accipitur vero: exstat, pro: su-pereminet. Castigauimus autem: niueis esfulgent cor-16. Cuncti Dominum iam agnoscite verű, &c.] Huic capiti, quod ab hoc hemistichio auspicamur, titu-lum imposumu: Ad mel orem vitam metu Iudicija adhortatio. Castigamus verò: sua cernoce luce, pro-sua cernere luce. Et more suo accipit Austor: quam, pro:antequam, quum subsicit: pora stolis, pro: telis. CAP. VIII. 9. Eft locus Eois Domino dilectus in oris, &c.] Inscriptionem huic capiti secimus: Descriptio poetica Paradisi, seu vitæ æternæ. - quam terminus æui, 10. Inde nitet Prasinus, &c.] Appellatur Plinio Prasinus, sue vei Auster: Prasinus, e gemmarum vi-Obrust incautos, & nescia lumina soluat Vltimus ille dies-; vbi in eo quod sequitur, emedamus: ridantium genere, lib. 37. cap. 8. at Prafinus colorem vimortis quia lege tenetur, pro: qui Incipientes nouam ridem significat. De carbunculo & smaragdo vide supralib. 2. adu. Marc. cap. 10. num. 64. Quod precium superest, caræ inuigilate saluti; 11. Hîc & odoriferis nascutur cynnama virgis, quamquam vox: precium, corrupta sit, misi accipiatur Et spisso lætum folio conslagrat amomum, &c.] pro: precum. ARGVMENTVM GENESEOS PER IACOBYM PAMELIVM. R IM A quatuor Genefeos capita Heroico carmine reddidit. Ceterum quamquam olim B. Cypriano in Operum eius Tomo tertio adscribendum putaeurimus, interea sententiam mutare persuasit Sixtus Senensis, qui Biblioth. sua Sancta lib. 4. Tertulliano adscribit Sodomam librum sequentem, qui hauddubie eiusdem cum hoc Auctoris est ; maxime quum stylus magis sit Tertullianicus quam Cyprianicus, & nusquam B. Cyprianus inter Poëtas Christianos nominetur præterquàm à Fabricio, qui primus in lucem eius nomine ædidit. Siquis interim aliud sentiat, per me licet, dummodò etiam inter Opera Tertulliani vtrumque opus admittat.